Štev. 264 Poštnina plačana v gotovini (conto corrente con la posta) V Trstu, v soboto 12. novembra 1921 Posamezna številka 20 stotink Letnik XLVI

Izhaja — Izvzemši ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik tiskarne Edinost. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 7.—, pol leta L 32.— in celo leto L 60.—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 *mm*). — Oglasi trgovcev in obrtnikov *mm* po 40 stot., osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov *mm* po L 2. — Mali oglasi po 20 stot. besela, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljalo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

ITALIJA IN JUGOSLAVIJA

(Ob obletnici rapallske pogodbe.)

Danes je preteklo leto dni, odkar je bila v Rapallu sklenjena pogodba med zastopniki vlad Italije in Jugoslavije, po koji so bile nele urejene meje med obema državama, ampak v zvezi s tem je prišlo med obema državama tudi do neke zveze v svrho obrambe malih skupnih interesov. Čeprav se je v Jugoslaviji smatral rapallski dogovor katastrofalnim za to državo, tako da so se tam ob tej priliki razobesile črne zastave in prirejale žalne manifestacije, so vendar oficielni in tudi širši politični kraja bili mnenja, da pride po tej pogodbi do dobrih odnošajev med obema sosednima državama.

Nihče ni bolj interesiran na vprašanju razmerja med Jugoslavijo in Italijo od Jugoslovenov, ki so po rapallski pogodbi prišli pod Italijo. Vsako nerazpoloženje proti Jugoslaviji dobi takoj tu v mejah Italije svoj odziv, predvsem v teh naših krajih in posledice more najneposrednejše občutiti naše ljudstvo. Predvsem v našem interesu bi torej bilo, ko bi med obema državama prišlo do čim korektnejših razmer, in zato le z žalostjo konstatiramo, da se ni uresničilo naše upanje, da se bodo po definitivni ureditvi mej med Jugoslavijo in Italijo težke razmere, ki so vladale v teh naših krajih, spremenile na bolje. Žal, se te razmere niso spremenile na korist našega življa in enega od glavnih razlogov temu dejstvu moram nesumljivo iskati v nepovoljnih odnošajih med kraljevino Italijo in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Potrebno je namreč, da si ne zakrivamo oči in ne spregledujemo z dejstvi ter da ne verjamemo slepo, ako zunanji minister ene ali druge države govori o »dobrih odnošajih« do sosednje kraljevine, ali, kakor se je izrazil pokojni jugoslovenski ministrski predsednik Vesnić, o »prijateljstvu Jugoslavije do Italije.« Kdor le čita časopise obeh narodov, bo sicer našel umerjenih glasov, ali osnovni ton tega časopisja z obeh strani je tak, da ne pokazuje baš posebne medsebojne naklonjenosti. Včasih in v gotovem časopisju pa zavzema ta ton obliko pravega neprijateljstva. To javno mnenje, ki se odraža v časopisju, pa je žal objelo tudi široke plasti obeh narodov.

Ugotoviti moramo torej, da odnošaji med obema narodoma niso dobri. Ker mora to, kakor smo že gori izvajali, predvsem in najbolj občutiti na svoji koži ravno naš živelj, ki je pod Italijo, je dobro, da poiščemo razloge in povode, ki so to stanje povzročili. Naše sile so preskromne in naš glas mnogo prešibak, da bi si mogli domišljati, da moramo **bistveno** kaj na tem spremeniti. Ker pa ne želimo le v lastnem interesu, da bi se to razmerje zboljšalo, nego smo prepričani tudi, da bi tako zboljšanje bilo v interesu obeh prizadetih držav in narodov, smatramo, da je potrebno o tem predmetu razpravljati in si biti glede položaja na čistem, kajti le tako bomo mogli — čeprav v le skromni meri — doprinesti k eventuelnemu zboljšanju.

Tu je treba takoj omeniti, da je popolnoma napačna argumentacija, da napetost razmer veliki državi, kakor je Italija, ne more škoditi. Tudi v Jugoslaviji so ljudje, ki mislijo, da Jugoslaviji ne more škoditi, tudi če njeni odnošaji do Italije niso dobri. Vsi, ki tako mislijo, dokazujejo le, da so kratkovidni prenapeteži. Gotovo je, da bi bili dobri odnošaji obema državama na korist.

Predvsem ne gre podcenjevati Jugoslavije. To je država, ki je po obsegu le malo manjša od Italije in ki ima skoro 14 miljonov prebivalcev, kar je že samo na sebi vsakega uvaževanja vredno število, ki pa bode pri poznani rodovitosti zdrave jugoslovenske rase v bližnji bodočnosti gotovo jako narastlo. Pri tem ne smemo izpustiti iz vidika dveh važnih dejstev: prvo je to, da se bo v bližnji prihodnosti gotovo izvršilo zbližanje med Jugoslavijo in Bulgarijo; na tem zbližanju dela danes vsa Bolgarska, uradna in neuradna, s polno paro. Če do danes to stremljenje v Jugoslaviji še ni našlo tistega odziva, ki ga Bolgari žele, je razlog v tem, da je vendar še preblizu tisti čas, ko so agenti nemškega hlapca in po nesreči bolgarskega kralja Ferdinanda hujskali proti Srbiji na najsramotnejši način. Toda danes stojijo ti zločinci, na čelu jim bivša odgovorna Ferdinandova vlada, in s tem moralno seveda tudi Ferdinand sam, pred obtožbo celega bolgarskega naroda. Če se Bolgarom posreči — in današnja vlada ima najboljši namen — da bodo točno izpolnjevali sankcije, ki jih jim nalaga neuwillski mir, potem pri srbijanskem seljaku, ki ne samo ne pozna sentimentalnosti, ker je preveč realen, ampak zna v svoji realnosti biti tudi do skrajnosti požrtvovalen, ne bo več ovire, da se sme Bolgarska približati Jugoslaviji. Taka Velika Jugoslavija bo velesila, ki bo suvereno gospodarila na Balkanu in bo mejila na Jadransko, Egejsko in Črno morje. To mora zlasti Italija imeti pred očmi, ker bo to njena soseda. Drugo važno dejstvo, ki danes ne prihaja v poštev, je Rusija, čim se njene razmere konsolidirajo. Ni dvoma, da bo Rusija, ki je bila vedno zaščitnica balkanskih Slovanov, prenesla svojo zaščito na Jugoslavijo, odnosno na bodočo Veliko Jugoslavijo (z Bolgarijo), zlasti ker med Rusijo in jugoslovensko državo ni nobenih interesnih nasprotij.

Velika pogreška je torej podcenjevati Jugoslavijo. Naravnost smešno pa je smešiti Jugoslavijo zbog takozvane nekulturnosti in balkanstva. Kdor je imel priliko opazovati kraje zapadne kulture z vsemi dobrotami, pa tudi slabimi posledicami moderne kulture in hiperkulture, in kdor pozna ta čvrsti in sveži rod, ki ga predstavlja jugoslovenski seljak, ki je vkljub svoji nepismenosti, obično bolj pošten in človeški, nego kak »zapadni inteligent«, ta zna da se v Jugoslaviji stvarja in dviga zdrava in krepka demokracija še naravnih, ali bistrih in svežih ljudi, ki predstavljajo velik in važen element energije, dela in ustvarjanja... Današnja jugoslovenska vojska, ta najboljša organizacija te države nam nudi najboljši primer in dokaz zato.

Prvi razlog spora med novo jugoslov. državo in Italijo so tvorile pokrajine, ki sta jih jednako zahtevali zase obe državi. Ta spor je zdaj končan, ne sicer po naši želji, nasprotno, naše zahteve, naše želje, naš glas se sploh ni upošteval. Ali danes ne moremo drugega nego ugotoviti dejstvo: da je spor končan, in iz tega izvajati vse logične posledice.

Italija se je pred končanim sporom posluževala metode: divide et impera, ter je upala, da bo, če se ta metoda obnese, njen položaj v sporu ojačal. Poznan je slučaj princa Borghese, ki ga je jugosl. ministrski predsednik Stojan Protić zavrnil kot ital. poslanika na **srbskem** dvoru, ker ni imel akreditiva za vladarja kraljevine SHS. Bolj čudno je, da se od gotove ital. strani še danes smatra ta metoda za primerno. To je popolnoma pogrešeno, ker bo ostalo brezuspešno. Jugoslavija obstoja in plemenski spori, če dobivajo še tako jako obliko, ostanejo vendarle samo notranji spor, ki ne samo da države ne bodo razbili, ampak izginejo, kadar se pokaže zunanja nevarnost. Dokaz so podale ravnokar vse politične stranke brez razlike, o priliki prihoda bivšega kralja Karla na Ogrsko. Še celo Radić je podal s predsedništvom svoje stranke, jako lojalno izjavo, in mobilizacija 3 letnikov se je izvršila v celi državi brez namanjše neprilike! Sploh so politični spori v Jugoslaviji bolj znak jakosti nego šibkosti. Jugosloveni so sprevideli in vedo, da je nova država nele etniška enota, ampak tudi gospodarska in politična potreba. Ti razlogi pa so za obstoj države jačji nego krajevni plemenski spori. In ravno za Italijane bi značilo slabo poznati postanek svoje države, če bi iz raznih težav hotela delati take skrajne sklepe.

V Jugoslaviji postaja splošno prepričanje, da je večji del nekaterih neuspehov v zunanji politiki zadnjega časa pripisovati ital. diplomaciji, ki da pri vsaki priliki skuša škodovati jugosl. interesom. Nesrečni izid Koroškega ljudskega glasovanja, nagla evakuacija Baranje, albanski napadi itd. itd. — vse to se piše na račun ital. diplomacije.

Še eno mogočno dejstvo je, ki v preveliki meri doprinaša k zastrupljevanju medsebojnih odnošajev. Kdor čita namreč ital. časopisje, mora iz velikega dela tega tiska dobiti vtis, da vladajo tam preko granice turške razmere. Po poročilih teh časopisov bi bilo Jugoslavija morala že večkrat propasti. Najneverjetnejše vesti se časih poročajo. Ni še 2 meseca, da so razni ital. časopisi poročali, kako so »Hrvati« zavzeli Sarajevo, zapodili Srbe preko Drine itd., točno so se imenovali polki po številkah in častniki po imenih. Slučajno sem dva dni potem, ko sem bil čital te vesti, sam v Sarajevu, kjer se nobenemu še sanjalo ni o takih stvareh; nasprotno, baš tedaj se je otvorila deželna razstava... In take vesti v ital. časopisih niso redke.

Eno od najvažnejših dejstev, ki provzročajo slabe medsebojne odnošaje, je tudi postopanje z našim življem v mejah Italije. Vsak dogodek, vsaka krivica, storjena na našem življu tu, se registrira tam preko... Napačno bi bilo tudi misliti, da se registrira samo v Ljubljani, ali k večjemu še v Zagrebu; ne! Registrira se zlasti in prav posebno v Belgradu. To je dejstvo!

To so v glavnem razlogi nepovoljnim odnošajem med obema državama. Ali je ta v korist Italiji? Ne! Predvsem ne v tistem pogledu, kjer misli Italija, da mora največ doseči: na gospodarskem polju. Italija rabi surovine za svoje industrije in teh surovin ima Jugoslavija v izobilici, le da niso še izrabljene. Italija bi mogla imeti veliko polje gospodarskega razmaha na Balkanu zlasti tudi, ker bi tam dobila trg za svoje industrijske izdelke. Dejstvo je namreč, da Jugoslavija nima še svoje industrije, in je tako brzo še ne bo imela, ker manjka tehnično sposobnih ljudi in kapitala. Uveljavljajo se zato tam že strokovno sposobni ljudje in kapitali francoskih, češkili, angleških, amerikanskih, pa tudi avstrijskih in nemških, podjetnikov; le italijanski so izključeni. Zakaj? Zato, ker je vzdušje med obema državama tako, da nimajo ital. trgovci, industrialci in kapitalisti niti poguma, da gredo s svojimi podjetji v Jugoslavijo in bi jim ne bilo to danes z ozirom na omenjeno atmosfero priporočati.

Italijanska diplomacija, ki je hotela pridobiti Balkan za svojo gospodarsko polje, se more iz dosedanje izkušnje uveriti, da gre napačno pot. Edino pot sporazuma bi mogla privesti do cilja; a nas interesira poudariti, da ta pot vodi preko nas, Jugoslovenov v mejah Italije.

Ivan Marija Čok.

Jugoslavija

Jugoslovenske čete zasedle skoraj vso Albanijo

BELGRAD, november. Prava nesreča za državo je, ako ima za soseda sličen stvor, kakor je albanska »država«. Albansko pleme je že neštetokrat dokazalo, da je za svojimi sosedi neznansko zaostalo. V koliko je na tem samo krivo, v koliko so njegovi nekdanji gospodarji Turki skrbeli za njegovo stagnacijo, kaj bi bilo treba ukreniti, da bo v Evropi možno, o tem naj samo premišljuje. Dejstvo je, da je sosedstvo Albancev neznosno. Kako oni pojmujejo samostojnost in svobodo, dokazujejo dogodki v zadnjih letih. Kadar se jim zljubi, oziroma kadar rabijo živino in žito, planejo v oboroženih tolpah čez mejo, vderejo v vasi, koljejo, požigajo, pustošijo ter vlečejo živino in mlade ženske s seboj v gorovje. Zgodovina nas uči, da so šli tudi drugi narodi skozi dobo takega državnega življenja, vsekakor pa je udejstvovanje svojega državnega bistva na ta način le tedaj možno, ako so sosedi voljni kaj takega prenašati.

Čez eno leto že nadlegujejo Albanci neprestano Jugoslovene. Zlasti pa so postajala njihova izzivanja v zadnjem času neznosna. Čuditi se je temu malemu plemenu, kako je drzno. Sicer pa kaže, da ni osamljeno, da ima nekoga za seboj, kateremu je mnogo na tem, da zadene Jugoslavijo kaka škoda.

Leto in dan je jugoslovenska vlada mirno prenašala albanska izzivanja, leto in dan se je omejevala na to, da je prosila pri velevlastih, naj posredujejo in red naredijo. Leto in dan so morale biti čete na meji vsak čas pripravljene na napade z albanske strani. Čete so se morale čezdalje bolj pojačevati, kar je povzročalo državi občutne izdatke. V zadnjem času pa se je ugotovilo, da je organizirala tiranska vlada pravcato regularno vojsko z vso moderno opremo proti Jugoslaviji. Samo artilerije nima. Odkod je dobila sredstva in material, ni težko uganiti.

Končno je jugoslovenska vlada uvidela, da bi bilo nadaljnje čakanje v neizmerno škodo državi. Spoznala je, da bo mir na meji šele tedaj, ko bodo stale tudi onstran meje jugoslovenske čete. Vsako nadaljnje odlašanje bi bili tolmačili Albanci kot slabost in bi bili svoje vpade na jugoslovensko ozemlje le še pomnožili. Vlada je tedaj smatrala za umestno, dati svojim četam na albanski meji ukaz, naj prekoračijo demarkacijsko črto in zasedejo deželo večnih nemirov. Vlada je s tem svojim korakom zopet enkrat pokazala svojo moč, kakor je z dolgim potrpljenjem dokazala svojo dobro voljo. Vojska je sprejela ukaz vlade z velikim zadoščenjem, ker je na tako povelje že delj časa nestrpno čakala. Poveljnik jugoslovenskih čet, ki so vkorakale v Albanijo, je general Krsta Smiljanić. (General Krsta Smiljanić je med Slovenci dober znanec izza časa, ko je bil v Ljubljani poveljnik Dravske divizijske oblasti). General Smiljanić je že pred časom izjavil poročevalcu »Slovenskega Naroda«, da pričakuje vsak trenutek povelje, da prične z vojnimi operacijami proti Albancem, in govoreč o potrebnem nastopu proti arnavtskim tolpam je s poudarkom naglašal: »Ako pride do teh operacij, potem Vam jamčim, da ne bom prej miroval, preden naše čete zmagovito ne prodro do Jadranskega morja in do Drača!«

Kakor je general Smiljanić napovedal, tako se je tudi zgodilo. Po osemdnevnih ljutih bojih so jugoslovenske čete prisilile Albance, da so se na vsej črti umaknili. Jugosloveni so postopno zavzeli mesta Lužijo, Oroše, Lješ in Medno. Skader utegne pasti zdajpazdaj jugoslovenskim četam v roke. Že vesti od 7. t. m. so naznanjale, da se nahajajo jugoslovenske izvidnice jedva 30 km daleč od Tirane, glavnega mesta Albanije. Zadnje vesti pa pravijo, da so dosegli Jugosloveni pri Draču morsko obal.

S tem krepkim zamahom je Jugoslavija zopet enkrat pokazala, da se ne šali. Tega ni pokazala samo Albancem, temveč tudi vsem onim, ki Albance skrivaj ali odkrito podpirajo. Jugoslovenska država je s svojim odločnim korakom postavila zopet na laž vse tiste činitelje v državnih mejah in izven njih, ki venomer odrekajo jugoslovenski vojski disciplviranost in zmožnost. Naj bo končni izid kakršensibodi, eno je gotovo: nastop Jugoslavije bodo uvaževali in primerno cenili njeni prijatelji in neprijatelji.

Konferenca o valuti

BELGRAD, 10. Namestnik finančnega ministra g. dr. Krizman je včeraj dopoldne sklical konferenco o valutnem vprašanju. Konferenci so prisostvovali člani finančnega sveta, bivša finančna ministra dr. Veljković in dr. Marinković, delegati belgrajske borze, zastopniki belgrajske trgovske zbornice in predsednik zagrebške borze Dušan Plavšić. Konferenca je soglasno ugotovila, da današnji kurz dinarja ne odgovarja njegovi faktični vrednosti in gospodarskem stanju države, da je padec povzročil položaj uvoznikarjev zaradi obveznosti v inozemstvu. Konferenca je naglašala, da se energično podvzamejo vsi potrebni ukrepi: 1. glede prometa z devizami n valutami, kakor tudi glede uvoza osobito luksusnega blaga; 3. monopolizacija prometa z devizami in valutami na ta način, da »Narodna banka« prevzame devize in valute na tržišču in jih stavi na dispozicijo državi za nakupovanje dinarja v inozemstvu in uvozničarjem za izplačilo njihovih obveznosti v inozemstvu.

To trasakcijo deviz in valut naj vodi posebna organizacija, sestavljena iz bančnih, industrijskih in trgovskih strokovnjakov. Na ta način bi se dosegla kontrola uvoza, preprečila devizna špekulacija in arbitraža na škodo dinarja.

Dr. Krizman je dobil na konferenci za to potrebna pooblastila. Za tihotapce deviz in valut bo uvedena najstrožja kazen. Zakon o prisilni poravnavi, ki velja za Hrvatsko in Slavonijo, se ima raztegniti na vso državo. Konferenca je prišla do sklepa, da bi na ta način mogli trgovci in uvozničarji brez moratorija preboleti težko finančno krizo.

Vpliv začasnih odredeb proti valutni špekulaciji

BELGRAD, 10. Posvetovanje o izboljšanju valute in vladne odredbe, katere so bile sprejete na predlog namestnika finančnega ministra dr. Krizmana, so momentano imele povoljen uspeh. Že na včerajšnji belgrajski borzi je bilo opažati, da so vsi tečaji raznih deviz in zdravih valut znatno padli. Tako n. pr. je deviza za Pariz, katere zadnje dneve absolutno ni bilo mogoče dobiti na borzi in katera je v izvenborznem prometu notirala 800 dinarjev, včeraj na belgrajski borzi padla na 595 dinarjev. Ta padec deviz in zdrave valute najbolje dokazuje, da padec dinarja ni gospodarsko in finančno naraven, marveč povzročen po brezvestni špekulaciji.

Italija

S konference v Portorose. — Važni sklepi o železniškem prometu

PORTOROSE, 11. Posebni odbor komisije za promet je prišel na včerajšnji seji do zelo važnih sklepov o prometu med posameznimi državami srednje Evrope. Šlo je za to, da se zagotovi raba vagonov, ki so skupna last nasled. držav, na železnicah vseh nasledstvenih držav. Ti vagoni so stali dosedaj zastonj, ker ni bilo še nikakega tozadevnega dogovora med prizadetimi državami, kar je bilo evropskemu prometu na veliko škodo. Odbor je enoglasno sklenil, da se bodo že od 1. januarja 1922. začele uveljavljati določbe dogovora v Stresi tudi kolikor se tiče voznega materiala, ki je skupna last nasledstvenih držav. Ta vozni material pa se bo začel lahko takoj rabiti. Na vagone, ki pridejo na ta način v promet, se bodo prilepile posebne znamke z imenom tiste države, v kateri se sedaj nahajajo. Te znamke pa seveda ne bodo imele pri končni razdelitvi voznega materiala nikakega vpliva na pripadnost dotičnih vagonov. Italija bo dobila na ta način v začasno posest 2000 vagonov od tega skupnega železniškega materiala.

Drugi odbori so razpravljali o olajšavah pri prehodu potnikov in blaga iz ene države v drugo. Bilo je tudi sklenjeno, da se bodo pristojbine za potrjevanje potnih listov znatno znižale. Pri uredbi tega vprašanja bodo služila za podlago priporočila mednarodne konference za potne liste, ki se je vršila v Parizu meseca oktobra 1920. pod okriljem Zveze narodov.

ZAKLJUČITEV FAŠISTOVSKEGA KONGRESA.

Hudi spopadi med fašisti in komunisti v Rimu.

RIM, 11. Včeraj se je zaključil fašistovski kongres. Kakor znano, je bilo sklenjeno, da se bo fašistovska organizacija izpremenila v politično stranko. Sklenilo se je razen tega, da se centrala stranke ustanovi v Rimu. Po dolgi in burni razpravi o vprašanju, kako naj se nastopi proti železničarjem, je premagalo stališče Mussolinija, ki je trdil, da pomeni dejstvo, da se bodo fašisti odpeljali v vlakih, ki jih bodo vodili sami, zmago za fašiste. Nato so se izvolili člani centralnih organov. V izvršilni odbor so bili izvoljeni Mussolini, Grandi, Marsich, Dudan, Sansoretti, Bolzon, Bianchi, Colza-Bini, Bastianini, Tancredi in Postiglione. Centralni odbor bo sestavljen od 12 članov, ki bodo zastopali posamezne pokrajine. Julijsko Benečijo bo zastopal Conforto, Zader in Dalmacijo Zimolo, Sterace Tridentinsko. Nato se je zaključil kongres.

Popoldne se je vršil napovedani obhod po mestu in mimo grobnice neznanega vojaka. Fašisti so korakali v vojaških vrstah, razdeljeni po posameznih pokrajinah. Bilo jih je baje nad 30.000. Tekom obhoda je bilo občinstvo prisiljeno sneti klobuke. Že tekom obhoda je prišlo do manjših spopadov s komunisti in ljudskimi arditi, po obhodu pa so se vršili po nekaterih delih mesta pravi boji. Tekom dneva so bile 4 osebe ubite V bolnišnico je bilo sprejetih nad 150 ranjencev. Fašisti so hoteli vdreti tudi v urade lista «Paese», toda policija, ki straži list že nekoliko dni, je napad preprečila. Večji del fašistov namerava baje ostati v Rimu, dokler se ne dokonča stavka, ki se še vedno nadaljuje. Tramvaj ne vozi in listi tudi ne izhajajo.

O poteku stavke je izdala agencija «Stefani» to-le poročilo: Danes se stavka nadaljuje, toda prodajalne so odprte kakor včeraj. Tramvaj, kočije in javni avtomobili ne vozijo. Listi niso izšli. Ladjedelnice so zaprte. Tudi cestni pometači so stavkali. Noč je minula mirno. Danes vlada po mestu navadna živahnost. Nocoj je odpotovalo mnogo fašistov in tudi tekom današnjega jutra odhajajo fašistovske skupine na postajo. Ranjencem v snočnih spopadih gre na boljše. Vkupno so bile v teh dneh štiri osebe ubite, štiri pa smrtnonevarno ranjene; 12 jih je v opazovalnici in 75 jih je lahko ranjenih. Med ranjenci je 6 policijskih agentov.

Tekom današnjega dne so se ponovili spopadi med fašisti in komunisti v več delih mesta. Do najhujšega spopada je prišlo v ulici Chilazzo, kjer so fašisti in komunisti streljali s samokresi. Prihitela je policija, kateri se je kmalu posrečilo ločiti obe stranki. Vendar je bilo 5 oseb ranjenih, med njimi en orožnik. Do večjih spopadov je prišlo tudi v okrajih Prati, Squillino in Trionfale.

Oblastva so zaplenila v okraju S. Giovanni en kvintal in pol dinamita.

Fašisti so davi napadli pred parlamentom komunističnega poslanca Remondina in ga precej težko ranili na glavi.

Romunska kraljica nima zvez s Karlom.

RIM, 11. Romunsko poslaništvo naznanja, da je vest, objavljena v nekaterih francoskih listih in posneta od nekaterih italijanskih listov, češ da je romunska kraljica pisala bivšemu kralju Karlu, da bi se Romunska ne upirala njegovi povrnitvi na Madžarsko, brez vsake podlage.

Francija

Tajna pogodba med Anglijo in Turčijo

PARIZ, 11. Spor med Francijo in Anglijo radi Turčije še ni poravnan, pač pa se zdi, da se bo še povečal. »Matin« objavlja pismo poslanca Daladiera, katero vsebuje določbe tajne pogodbe, ki je bila baje sklenjena med Anglijo in Turčijo. Člani te pogodbe so ti-le: 1. Angleška vlada se obvezuje, da bo zajamčila neodvisnost in integriteto Turčije pod njenim mandatov; 2. Carigrad bo sedež kalifata in državna prestolnica; dardanelske ožine bodo pod kontrolo Anglije; 3. Anglija se ne bo uprla ustanovitvi neodvisnega Kurdistana; 4. Turčija zagotavlja svojo materialno pomoč angleškemu gospodstvu v Mezopotamiji in Siriji in se obvezuje, da bo stavila na razpolago Anglija moralno pomoč in moč kalifata toliko v Siriji, kolikor v Mezopotamiji, kakor tudi v drugih pokrajinah, kjer prebivajo muslimani; 5. Anglija bo organizirala notranjo oboroženo moč, s katero bo uničila vse struje, ki bi se upirale na pol ustavni vladi, katera se bo ustanovila v Turčiji; 6. Turčija se bo odrekla svojih pravic do Egipta in Cipra; 7. Ker ima ta dogovor poluradni in zaupen značaj, bo angleška vlada branila zgoraj navedene želje turških delegatov na konferenci in se obvezuje, da bo poskrbela za njihov sprejem; 8. Po sprejemu mirovnih pogojev bo N. V. sultan sklenil z angleško vlado pogodbo in s tem dal večjo sankcijo; ta pogodba bo zaupna in tajna.

Ta dogovor je bil sestavljen v Carigradu v dveh izvodih, ki sta bila podpisana od strank.

Poslaniška konferenca bo pozvala Jugoslavijo, da umakne svoje čete iz Albanije

PARIZ, 11. »Petit Parisien« pravi, da je poslaniška konferenca sklenila, da bo pozvala jugoslovensko vlado, naj umakne svoje čete iz notranjosti Albanije na mejo, kakor jo je določila poslaniška konferenca. »Le Petit Parisien« pripominja, da je v začetku priznavala tiransko vlado samo Italija, dočim sta jo sedaj priznali tudi Francija in Anglija.

Francoska pomoč Rusiji

PARIZ, 11. Predsednik francoske republike Millerand je sprejel pred včerajšnjim Nausena. Nausen se je Millerandu toplo zahvalil za prispevek 5,000.000 frankov, ki jih je francoska zbornica dovolila kot pomoč stradajočemu prebivalstvu nekaterih ruskih pokrajin.

Anatole France dobil Noblovo nagrado

STOCKHOLM, 3. Švedska akademija je prisodila Nobelovo nagrado za književnost francoskemu pisatelju Anatolu France.

Preuredba francoske armade

PARIZ, 11. List »La France Militaire« piše, da so bili nameni parlamentarne komisije, ko je sklenila na svoji seji od 9. t. m. že znane resolucije, sledeči: 1. Da se ustanovi ministrstvo za državno brambo, katerega naloga bo, da prouči z gospodarskega, socialnega in vojaškega stališča vsa vprašanja, ki se tičejo varnosti države; 2. da se armadni zbori odpravijo kot organične enote. Divizije bodo največje enote v armadi. Ustanovila se bodo posebna vojaška poveljstva, katerim bodo poverjene priprave ne samo za vojsko, temveč tudi za gospodarsko in industrijsko mobilizacijo.

Anglija

Anglija in italijansko - turška pogajanja

LONDON, 11. Državni tajnik za zunanje zadeve Harmsworth je izjavil v dolnji zbornici, da je angleški vladi znano, da se v Angori nahaja uradni zastopnik italijanske vlade. Na vprašanje nekega poslanca, ali je bila sklenjena posebna mirovna pogodba med Italijo in Angoro, je državni tajnik opozoril na dejstvo, da so bile govorice o sklenitvi takega miru s strani italijanske vlade uradno zanikane.

Položaj v Albaniji. — Izpraznitev Albanije

LONDON, 10. V spodnji zbornici je izjavil zastopnik vlade Harmsworth, da so jugoslovenske čete zasedle Lurijo in Oroše ter da prodirajo še dalje. Veleposlaniška konferenca se je v soboto zjedinila glede albanskih mej. Ta dogovor se sporoči interesiranim strankam, na kar se povabi jugoslovenska vlada, da umakne svoje čete z albanskega ozemlja. Angleška vlada izjavlja, da pripoznava službeno vlado v Tirani kot veljavno vlado za vso Albanijo. Albanska vlada se je znova obrnila do Zveze narodov. Upati je, da bo jugosloven-

aka vlada spričo odločbe veleposlaniške konference odpoklicala svoje čete, akcija njena pa je tako težka, da je angleška vlada naprosila generalno tajništvo Zveze narodov, da naj nemudoma interpelira Zvezni svet glede aplikacije člena I. na sedanjo situacijo, da se store potrebne odredbe za slučaj, ako bi se jugoslovenska vlada še nadalje upirala obveznostim, ki jih jej nalaga pogodba.

Konferenca v Washingtonu.

LONDON, 11. Listi javljajo iz Washingtona: Danes in jutri stopa konferenca za razoroževanje v drugo vrsto, ker uradni ameriški krogi kakor tudi ameriški narod izkazuje časti neznanemu vojaku. Vendar se je vršilo nekoliko pogovorov med raznimi delegati. Angleški delegati so sicer zelo optimistični glede izida konference in so pripravljeni urediti vse, kar je v njihovih močeh, da ji zagotovijo uspeh, smatrajo pa, da morajo biti tudi druge stranke pripravljene na koncesije, kakor so oni, ker samo brez egoizma in z odkritosrčnostjo more imeti kak uspeh konferenca, ki se mora boriti s tolikimi težkočami in ki bo morala reševati zelo kočljiva vprašanja. Doslej se mora le na splošno soditi o stališču, ki ga bodo zavzeli posamezni delegati, ker dokler se ne začnejo dela, nočejo nikakor izraziti svojega mnenja.

Včeraj so prispeli Balfour, angleška, novozelandska in avstralska delegacija.

Odgoditev delovanja v angleškem parlamentu.

LONDON, 11. Angleški parlament je bil odgoden do 30. januarja. Če bodo razmere zahtevale, bo lahko sklican tudi pred tem rokom ali pa pozneje.

V prestolnem govoru, s katerim se je zasedanje parlamenta odgodilo, se ugotavlja, da so zastopniki dominiov soglasno sklenili, da mora biti angleška pomorska sila enaka pomorski sili vsake druge države.

Glede Gornje Šlezije pravi kralj, da upa, da bosta obe stranki lojalno izvršili nasvete Zveze narodov.

Kralj ugotavlja nadalje, da se je na Madžarskem končno vzpostavil mir in govori o naporih angleške vlade, da bi vzpostavila mir na bližjem vzhodu. Anglija in zavezniki bodo porabili prvo priložnost, da ga vzpostavijo. V govoru se tudi omenja z optimizmom washingtonska konferenca. Kralj ugotavlja nadalje, da povzroča položaj na Irskem velike skrbi in poziva britanske in irske voditelje, naj pokažejo potrpežljivost in zmernost, da se končno potom prijateljskega sodelovanja ustanovi trajen mir.

Lloyd Georgeove izjave o Madžarski.

LONDON, 11. Lloyd George je izjavil v zadnji seji dolnje zbornice, da madžarska vlada obljublja, da se bo ravnala po izjavah zaveznikov, ki ne bodo dovolili povrnitve nobenemu Habsburgovcu. Madžarska obljublja, da bo vprašala zaveznike za mnenje in privolitev, ko bo šlo za rešitev vprašanja prestola. Razoroževanje Madžarske se nadaljuje s precejšnjo zakasnitvijo zaradi zadnjih dogodkov.

Države Male entente niso zastopane v kontrolni komisiji, ker trianonska pogodba tega ne predvideva. Lloyd George je zaključil, poudarjajoč, da bi mogla Madžarska, če se zavezniki vmešajo in je ne puste, da reši sama svoje zadeve, mogla zavzeti stališče, katero bi moglo povzročiti vojno, katere pa svet noče.

Rusija

Petrograd se spremeni v mednarodno pristanišče

REVELJ, 11. Iz Petrograda javljajo, da se vrše pogajanja med Anglijo in sovjetsko Rusijo glede petrogradskega pristanišča, ki naj bi prišlo pod mednarodno upravno kontrolo. Anglija zahteva odstop komisarja Žinovjeva.

Avstrija

Tretja obletnica ustanovitve avstrijske republike.

DUNAJ, 11. Ob priliki tretje obletnice ustanovitve avstrijske republike je socialistična stranka napovedala za 12. novembra na Dunaju 23 ljudskih shodov. Izdala je tudi proglas, v katerem proslavlja republikansko ustavo, ki more edina privesti do priklopitve k Nemčiji.

Avstrijsko-madžarska pogodba.

DUNAJ, 11. V komisiji za vnanje stvari je kancler poročal o burgenlandskem vprašanju. Komisija je bila že 18. oktobra pooblastila kancleria, da nadaljuje pogajanja, ki so se začela v Benetkah. Sedaj je soglasno izrazila željo, naj bi se pospešila potrebna ratifikacija benečanskega dogovora s strani parlamenta, ki naj se izpopolni z dogovorom, sklenjenim na podlagi izida plebiscita v Šopronju.

Jugoslavija in Albanija pozvani pred Zvezo narodov

ŽENEVA, 11. Jugoslovenska in albanska vlada sta bili povabljeni, naj pošljeta svoje zastopnike na izredno sejo odbora Zveze narodov, ki se bo vršila 18. novembra in na kateri se bo razpravljalo o jugoslovensko-albanskem vprašanju.

Dnevne vesti

Stavka kovinarjev. Primorske ladjedelnice počivajo dalje. Gospodarji vztrajajo pri svoji zahtevi, da se morajo plače znižati, dočim se delavci dalje upirajo tem zahtevam, ki jih smatrajo vsaj za pretirane. Shod osrednje delavske organizacije, ki se je vršil pred kratkim v Veroni, ni nikakor spremenil položaja.

V Trstu je stavka še vedno splošna, dočim se je v tržiško ladjedelnico povrnila kaka tretjina delavstva, t. j. okoli 1000 od 3000 zaposlenih delavcev se je zopet javilo na delo, kljub temu da je ta ladjedelnica znižala plače za približno eno petino. To so večinoma kovinarji, ki so vpisani v italijansko delavsko zbornico. Glasom poročil pa delo počiva tudi v Tržiču, ker se z eno tretjino delavcev nikakor ne more vzpostaviti navadni obrat.

POZOR VOLILCI, ki niste bili vpisani v volilnem imeniku o priliki zadnjih volitev in ki niste še vložili prošnje za vpis v volilni imenik. Glasom naknadne uradne razglasitve je še danes, dne 12. novembra, čas za vložitev prošnje. Kdor je ni vložil, naj to danes stori. Danes je zadnji dan.

Taksa na luksus pri pohištvu in njegovih pritiklinah. Finančna direkcija za Julijsko Benečijo objavlja: Po nekem novem ministrstvenem odloku, ki je v veljavi že od 18. oktobra 1921., se pri prodaji pohištva ne jemlje več za podlago odmerejnju takse tip ali vrsta lesa, iz katerega je pohištvo napravljeno, temveč edinole prodajna cena. Kadar prekoračijo cene minima, ki jih določa odlok, je treba plačati odnosno takso. — Isto velja za pritikline k pohištvu: za odeje, preproge, okvire, preproge iz kožuhovine, ogledala itd. — Cene, ki jih določa odlok glede pohištva, veljajo samo za to in ne tudi za kake morebitne mramornate plošče, za kaka vložena ogledala, kristale in šipe; za vse to se odmeri taksa posebej. Kadar prekorači cena teh predmetov določeni minimum, so ti predmeti podvrženi taksi na luksus, tudi če dotična premičnina ne sodi med one, ki so klasificirane kot luksusne. — Taksa se zaračuna pri vsakem kosu, tudi če se je prodal posebej. — Trst, 1. novembra 1921. — Podpredsednik in ravnatelj financ.

Tržaško kolesarsko društvo «Balkan» naznanja, da priredi v nedeljo, 13. t. m. izlet v Kozino. Kolesarji iz Trsta in okolice se zberejo ob 10. uri predpoldne pred svetoivanskim «Narodnim domom» ter se odpeljejo skupno skozi «Lovec» proti Bazovici. Člani openskega odseka in drugi, ki stanujejo v zgornji okolici, naj bodo točno ob 10. uri in pol v Bazovici, odkoder se vsi skupaj odpeljejo proti Kozini. Med potjo je strogo paziti na red. Oni, ki nimajo koles, se lahko odpeljejo z jutranjim vlakom. Podisti gredo tudi peš v Kozino. Zberejo naj se v to svrho ob 8. uri tudi pred svetoivanskim «Narodnim domom». Povratek se določi pozneje. V slučaju deževnega vremena se izlet prenese na prihodnjo nedeljo. — V nedeljo, 27. t. m. se bodo razdelila darila za «Primorsko prvenstvo leta 1921». Pevska društva so naprošena za sodelovanje. Člane opozarjamo, da poravnajo zaostalo članarino. Posestniki blokov so naprošeni, da iztrjujejo članarino redno in jo mesečno oddajejo. Primorani smo še v zadnje opozoriti vse one, ki niso še vrnili nabiralnih pol, da to nemudoma storé.

Odbor.

Slovenski pravniki so vabljeni na sestanek ki se bo vršil danes 12. novembra 1921. ob 8. uri zvečer.

• **KNJIGE «GORIŠKE MATICE». Poverjeništvo «G. M.» (S. Francesco d'Assisi 20, I. sprejema naročila, oz. naročnino (5.— L) za knjige «G. M.» zadnji krat danes od 18—19.**

Pevsko društvo «Ilirija». Danes ob 20. uri se bo vršil prvi sestanek, in sicer v prostorih otroškega vrtca. Člani se prosijo, da se tega sestanka polnoštevilno in točno udeleže.

Odbor.

Iz tržaškega življenja

Tržaška burja: cela vrsta nesreč. Tudi pred včerajšnjim, kakor prejšnja dva dni je razsajala po tržaških ulicah kakor tudi po okolici močna burja, ki je metala ljudi ob tla in odkrivala strehe.

Zdravnik rešilne postaje je bil proti večeru telefonično pozvan v ulico Nicolò Cigotti, kjer je potrebovala nujne zdravniške pomoči neka ženska, katero je bila vrgla burja ob tla. Zdravnik je dospel z avtomobilom v ulico C. Cancellieri. Od tu pa ni mogel avtomobil ne naprej ne nazaj: burja je zvižgala, da je kar jemlala sapo, korci so leteli s streh, kot toča itd. Ko je videl zdravnik, da ne more avtomobil dalje, je stopil iz avtomobila in se odpravil peš k bolnici. Prišel je s težavo na lice mesta in hotel dati bolnici, in sicer Antoniji Kocijančičevi prvo pomoč, a se je pri tem spomnil, da je pozabil v avtomobilu kovček s potrebnimi zdravili. Kljub temu je dobila Kočjančičeva prvo pomoč.

* * *

V ulici Raffaele Sanzio (pri Sv. Ivanu) je odkrila burja streho hiše št. 55. Škoda znaša 20 tisoč lir.

V **norišnici pri Sv. Ivanu je podrla burja verando.**

Zvečer okoli 7.30 **je izbruhnil v Lloydovi palači na trgu dell'Unità ogenj. Vsaj tako so trdili nekateri uslužbenci, ki so telefonirali z vseh strani Lloydove palače na postajo ognjegascev. Kmalu potem so prišli na lice mesta ognjegasci. Dimnik je bil zamašen s sajami.** Radi tega se je ustavil dim v dimniku. Ko je bil dimnik prenapolnjen z dimom, je najbrž potegnila močna burja in potlačila ves dim skozi peči v pisarne. Uslužbenci so mislili, da je že vsa palača v ognju; zato so telefonirali ognjegascem. To je bilo vse.

* * *

Evo imenik onih oseb, ki so najbolj občutile burjo:

58 letna Ana Capon, **stanujoča** na Goldonijevem trgu št. 12, se je ranila pri padcu na desnem kolenu in na obrazu.

41 letni Josip Spazzapan, stanujoč na Vrdeli št. 1162, se je ranil na obrazu.

62 letni Josip Filodire, stanujoč v ulici XX Settembre št. 73, je padel in se ranil na čelu.

Kompromitujoča okrožnica. Vitezu Ciampoliju je prišla te dni v roke okrožnica s sledečo vsebino: «Se svari lastnik tvrdke, naj zapre jutri svojo lastno delavnico. Če se to ne bo zgodilo, so naši oddelki pripravljeni na vsako eventualnost. To je bilo sklenjeno tudi v smislu, da morajo zapustiti lastniki svoje delavnice. — Komunistični oddelki Jundet.»

Vitez Ciampoli je dal pred včerajšnjim zjutraj ob 10. uri razpostaviti pred delavsko zbornico, kjer so imeli ob tisti uri stavkujoči delavci shod, večji oddelek stražnikov. Ko se je končal shod, so zapustili delavci zbornico in se odpravili po ulici Madonnina proti Garibaldijevem tekališču. Na tem vogalu je dal vitez aretirati tri oddelke delavcev, obstoječe iz 16 oseb.

Ali so bili aretirani radi okrožnice?

Roparski napad v ulici Sv. Mihaela. Ni dolgo od tega, ko smo poročali, da je bil napaden in oropan na slaborazsvetljeni, samotni ulici Sv. Mihaela neki železničar, ko se je vračal s službe proti domu. Danes beleži kronika zopet roparski napad, ki se je prigodil v isti ulici, in ni izključeno, da sta ista tolovaja, ki sta napadla železničarja, napadla ribiča, o katerem poročamo na tem mestu.

Prodajalec rib Franc Rossetti, stanujoč v ulici del Bosco št. 47, se je vračal preteklo noč proti domu. Med potjo — kakor rečeno v ulici Sv. Mihaela — sta ga napadla dva tolovaja s samokresom v roki. Toda hladnokrvni Rossetti je zgrabil prvega tolovaja za prsa in ga udaril s pestjo po glavi, da se je zavalil kot snop na tla. Drugi tolovaj se je . . . zbal močnega moža in pobegnil, pustivši na tleh nezavestnega tovariša.

Vesti z Goriškega

• **Dramatični krožek Goriške Slovenske Omladine** gostuje v nedeljo dne 13. t. m. v Kanalu pod okrilejm tamošnje Čitalnice. Igrala se bo F. S. Finžgarjeva ljudska zgodba «Veriga». Igra prične točno ob 15. uri v dvorani Casilnega Doma.

Shod vojnih oškodovancev v Števerjanu. V nedeljo, dne 6. t. m. se je vršil ob 3. uri popoldne v Števerjanu shod vojnih oškodovancev, ki ga je imel naš poslanec dr. Karl Podgornik. Shod je bil dobro obiskan kljub temu, da so bili sklicali shod radi nesporazumljenja že ob 10. uri dopoldne, in so nekateri zborovali že tedaj in sprejeli resolucije. Ob ponovnem zborovanju popoldne pa je g. poslanec v dolgem in temeljitem pogovoru razjasnil položaj mejnih oškodovancev, kako daleč je že akcija, da se vojna odškodnina čimprej in v polnem obsegu izplača kakor tudi vse, kar zanima danes vojnega oškodovanca. Zbrani so sprejeli znova resolucijo, ki jo je g. poslanec še dopolnil in so se z zadovoljstvom razšli.

Shod v Komnu. Pret. nedeljo se je vršil shod tudi v Komnu. Predmet: Vojna škoda. Shod je bil sijajno obiskan in je kaj lepo izpadel.

Tatvina v cerkvi. Kot poročajo, je bila dne 5. nov. okoli 2. ure popoldne okradena cerkev v Mariji Celje. Tat je vlomil skozi vrata v zakristijo, kjer je vzel srebrni kelih, nato je zlomil še v cerkev, odprl s silo tabernakelj in odnesel ciborij. Najsvetejše je položil na korporal pred tabernakljem. Odnesel je tudi meden nabiralnik za miloščino, o katerem pa ni bilo nad 5 L denarja. Tudi ciborij je bil vreden le kakih 50 L. Tatova sta bila dva, klatila sta se po krčmah v Ligu pod M. C. in pravila, da čakata na 6 glav živine, ki ima priti iz Jugoslavije. Imela sta kape na glavi, gamaše na nogah, govorila sta oba jezika in si ogledala vse hiše v Ligu. Ob 2. pop. sta izvršila svoje delo in šla ob 5. uri v vas Čelenco pri Kanalu. Tam sta dejala, da sta davčna revizorja. Pila sta vermut in ga plačala z ukradenim drobižem iz puščice. Prijel jih kljub sumljivemu vedenju seveda ni nihče in sta še danes na prostem.

VOJNIM OŠKODOVANCEM

Iz krogov živinozdravnikov nam poročajo, da je poginilo že mnogo konjev, ki so jih prejeli naši kmetje na račun vojne odškodnine. Konji so prišli iz Nemčije. — Vzrok poginu je predvsem izpremenba podnebja.

Agitacijski odbor v Gorici in državni poslanci se naprošajo, da posvetijo tudi temu vprašanju vso pozornost. Prizadeti vojni oškodovanci, posebno naš kmet bi bil naravnost gospodarsko smrtno zadet, ako pomislimo, da bi v tem slučaju izgubil za vsakega konja 6000—7000 lir.

Potrebno je, da zberemo vse slučaje.

Pozivljamo predvsem prizadete vojne oškodovance, da prijavijo slučaj pogina pismeno ali ustmeno.

Posebno pozivljamo tudi župane, duhovnike in učitelje, sploh vse, ki čitajo naše časopisje, da opozore prizadete vojne oškodovance na naš poziv.

Prijavi naj se: Ime in priimek voj. ošk., naslov, datum izročitve konja, datum pogina, ocenjena vrednost konja, kakor tudi vzrok pogina!

Vsi slučaji naj se prijavijo: dr. J. Bitežnik, Gorica, Via Carducci št. 4.

Vesti iz Istre

Uboj v Marezigah. Orožniki v Marezigah so osumili kmeta Ivana Babiča, da je bil on tisti, ki je za časa volitev organiziral napad na fašiste. Znano je, da je takrat obležalo v Marezigah četvero fašistov. Včeraj zjutraj so orožniki izvršili preiskavo v hiši Babiča. Mož je iz zadržanja orožnikov spoznal, da se ga mislijo polastiti in se je baje skušal upreti. Orož. Vito Latone je ustrelil kmečkega posestnika junaško v prsi. Babič je ostal na mestu mrtev.

Književnost in umetnost

Dostojevskega stoletnica. Dne 11. novembra t. l. je preteklo 100 let, odkar je umrl veliki ruski romanopisec Feodor Mihajlović Dostojevski, najboljši poznavatelj človeške duše. — Več o njem bo v nedeljski «Edinosti».

Borzna poročila.

Trst, dne 11. novembra 1921.

Tečaji:

Jadranska banka	130
Cosulich	335
Dalmatia	215
Gerolimich	1500
Libera Triestina	548
Lloyd	1375
Lussino	700
Martinolich	140
Oceania	250
Premuda	345
Tripcovich	275
Ampelea	595
Cement Dalmatia	316
Cement Spalato	270

Tuja valuta na tržaškem trgu:

ogrske krone	2.05—	2.25
avstrijsko-nemške krone	—.50—	—.60
češkoslovaške krone	26.75—	27.75
dinarji	34.—	36.—
leji	16.50—	17.50
marke	8.60—	9.60
dolarji	24.20—	24.50
francoski franki	177.25—	178.—
švicarski franki	465.—	460.—
angleški funti papirnati	95.75—	96.25
angleški funti, zlati	118.—	10.—
napoleond	96.—	97.—

MALI OGLASI

EGIPTOVSKI ROKOVEDEŽ, pove vsakemu prihodnjost in preteklost (od 1—7. popol.) Ulica Valdirivo 23, III. nadstr. 2096

TRGOVSKEGA VAJENCA, 14—15 let starega, išče Žnideršič, Via Romagna 18. 2593

ODDA se meblirana soba v ulici Volta št. 4, slikar. 2094

IZKUŠENA babica sprejema noseče na dom. Via Chiozza 50. 2095

MIZARJI! Več mizarskih klopi se proda v Divači št. 73. 2091

BIOGLOBIN, najboljše krepilno sredstvo za slabokrvne ženske in otroke. Letošnje prvovrstno ribje olje se dobiva v lekarni v Il. Bistrici. 62

KMEČKO POSESTVO, obstoječe iz hiše s 4 prostori, hleva za dve kravi, hleva za prašiče, vrta, njiv in senožeti, se odda v najem ali proda zaradi odpotovanja. Poprašati v Orleku št. 39 pri Sežani. 2092

PROSTOVOLJNA DRAŽBA. Proda se hiša z vrtom in posamezne parcele posestva v Tomaju štev. 75 in sicer potom prostovoljne dražbe v nedeljo dne 20. t. m. ob 1. uri popoldne istotam. 2089

POSESTVO z gospodarskim poslopjem, 25 orali zaraščenega gozda, 25 orali njiv in travnikov, blizu kolodvora se proda za 100.000 lir. — Pojasnila daje Josip Murn, Kandija 59 pri Novem mestu, Jugoslavija. 2088

V VEŽI se odda prostor pripraven za čevljarja. Naslov pri upravništvu. 2084

CEPLJENE TRTE, refošk, prodaja Fran Tavčar, Kreplje p. Dutovlje. 2073

KONTROLNE BLAGAJNE «National» se prodajo po ugodni ceni. Ireneo 6, pritličje, Müller. 2067

«EDINOST» od maja 1915 do julija 1921 in 100 izvodov «Tedenskih slik» prodam po ugodni ceni. Štefan Blažič, Via delle Scuole nuove 22, I. 2076

ANDREJ ŽNIDERŠIČ, tovarna usnja v Il. Bistrici išče več izurjenih strojarskih pomočnikov. 2081

KRONE, goldinarje in srebro plačujem več kot drugi. Via Valdirivo št. 36, II. nadstr. 2087

BOLEZEN na gobcu in na parkljih ozdravi se v kratkem. Mnogo let preizkušeno zdravilo se dobi v lekarni v Sežani. 53

ZALOGA vseh zdravil za ljudi in za živino v lekarni v Sežani. 53

NOVE POSTELJE za L 95.—, vzmeti L 55.—, volnene žimnice L 130.—, nočne omarice, umivalniki, chiffoniers, omare, popolno pohištvo za sobo po izredno nizkih cenah. Fonderia 3. 2080

KRONE srebrne in zlate, plačuje po najvišjih cenah Pertot, Via S. Francesco 15, II. 50

POZOR! Srebrne krone in zlato po najvišjih cenah plačuje edini grosist Belleli Vita, Via Madonnina 10, I. 38

ČAJ odprt in v zabojčkih po L 1.— prodaja trgovec in kavarnarjem Srečko Bajt, Idrija. 1742

ZLATO in srebrne krone plačam več kot drugi kupci. Albert Povh, oznr. Mazzini 46 (v bližini drvenega trga). 44

V Opatiji se proda dobro vpeljana

LESNA TRGOVINA

s cirkularno žago in električnim motorjem. Cenjene ponudbe pod „LES" na upravništvo. 908

Srebrne krone in zlato plačujem po najvišjih cenah

ALOJZIJ POVH

Trst, Piazza Garibaldi št. 2

(prej Barriera)

KUNINE

zlatičine, lisičje, dihurjeve, vidrine, jazbečeve ter zajčeve

KOŽE

plačuje po najvišjih cenah. 61

D. WINDSPACH, Trst, Via Cesare Battisti (Stadion) št. 10, II. nadstr.

KRONE,

srebro in zlato

kupujem po zvišanih cenah

ter plačujem 5 st. več kot drugi

Via Pondares 6, I. desno. 893

Najstarejši slovenski denarni zavod.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom,

uraduje v svoji lastni hiši

ulica Torrebianca štev. 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru.

Daje posojila na vknjižbe, menjice, zastave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru.

Uradne ure za stranke od 9 do 13.

Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Št. telef. 25-67.

PODLISTEK

DAMIR FEIGEL.

Od Rima do Plavi

(Še nekaj spomisov na fronto.)

Pred ženskim učiteljiščem. Od leve, od desne so prihajali starčki in starke, žene in otroci. Poslopje jih je žrlo, nenasiten moloh z vedno odprtim žrelom.

Še pred dobrim mesecem je užival moloh drugačno hrano. Srčkana dekleta in ljubke gospodične s smehom na rožnatih licih, z veselo brezskrbnostjo v očeh in neutešenim hrepenenjem v srcu so stopale črez prag; pisani trakovi, beli predpasniki, okrašeni slamniki. Celo iz črnih oblek je vela radost nasproti. Slika, vredna svojega ustvaritelja: miru!

In sedaj?! Ljudje, prihajajoč po ulici in izginjajoč v poslopje, so bili zbegani, izmučeni. Trudna jim je bila hoja, težka mala cula v desnici. Še so se opažale pri mladini pisane, svetle obleke, toda prevladovale so le temne barve. Resnost na licih, skrb v očeh, resignacija v srcu! Celo iz svetlih oblek je vela žalost nasproti. Slika, vredna svoje ustvariteljice: vojne!

Skoz okna so gledali otroci, pod okni so se sušile plenice in vihrali temnomodri in rdeči povoji.

Družine inozemcev. «Odpeljejo se na ukaz politične oblasti nocoj iz mesta v taborišča in od tam črez Švico domov,» mi je razložil moj sosed in mi prihranil s svojo postrežljivostjo radovedna vprašanja.

«Če si nakanil posloviti se od svojega ideala, sem prišel pravočasno, da ti prihranim moralnega mačka. Takoj z mano!» Prijatelj Svetlin me je bil potepljal po ramenu. Pri zadnjem ukazu se mu je pa skrčila dlan v pest in ker je ostalo v pesti tudi nekaj moje suknje, sem moral z njim. «Še hvaležen mi boš! Le z mano! Danes si moj gost! Buteljko rizlinga plačam», je godrnjal.

Čudil sem se. Svetlina ni bilo več spoznati. Kdo bi mu bil pripisal tako odločnost, tako eneržijo?! Svetlin, ki je prebil ves svoj prosti čas v licealni knjižnici, Svetlin, ki je pisal znanstveno knjigo, Svetlin, ki si je privoščil edino le ob nedeljah eno uro izprehoda po božji naravi, kjer je zgotavljal v mislih najmanj dve novi poglavji, ta Svetlin je govoril o idealih, o mačku in buteljkah! Nepojmljivo! Neverjetno! Halucinacija!

Če bi počila pred mojim nosom granata in če bi skočila iz nje pečena gos, bi ne ostrmel tako. Začudenje ni spravilo nobene besede iz mojih ust.

«Izborno igraš svojo ulogo, ugrabljena Sabinka! Ko začuješ mojo povest, planeš mi okrog vratu in mi porečeš: rešitelj, hvala ti! Toda sedaj pa le proč od tu, ne oziraj se več! Čim prej te odstranim od ognja, tem varnejše bo tvoje slamnato srce! Zapomni si: samo enkrat je človek neumen in če nima takrat pri sebi pametnega, izkušenega svetovavca, karšnega imaš ti slučajno danes v moji osebi, se mu tako godi, kakor se je godilo meni. Tebi je sreča milejša!»

Nič nisem razumel prijatelja. Koga, česa me je nameraval rešiti? Ideala? Kaj ima opraviti moje in še celo slamnato srce z interniranimi družinami? Od strani sem pogledal Svetlina, ki se je oklenil moje roke, boječ se, da mu uidem. Nič sumljivega nisem opazil. Oči jasne, lica sicer nekoliko bleda, gotovo je še pozno v noč nadaljeval svoje delo. Iz celega obraza se je zrcalila nekaka razposajenost, katero sem občutil tudi na lastni koži, kajti Svetlin me je opetovano uščipnil. Nova uganka zame! Svetlin se je poslingil!

«Buteljko vina na mizo, drugo pa na led!» je ukazal Svetlin v gostilni. Strmel sem in molčal.

«Pij in poslušaj!» Kaj sem hotel nego poslušati?! Nobene besedice še nisem bil izpregovoril, a Svetlin ni tega niti opazil.

«Za me je ta vojna nesmečal še par poglavij in moja razprava bi bila končana. Temeljito delo! Zahtevalo je mnogo študija. Iznenada, — bil sem pravkar dokončal tri in dvajseto polo, — napove sovražnik vojno in licealna knjižnica se je zaprla. Lahko bi bil šel v zaledje nadaljevat in končavat svoje delo, toda ne! zavedel sem se, da živim v vojnem ozemlju. Nekaj sem hotel imeti tudi od tega. Vedel sem, da pridejo sem mnogi polki raznih narodnosti. Vsi se ustavijo v mestu. Kako lahko si človek izpopolni svoje znanje v etnografiji, sociologiji, dialektologiji in narodni psihologiji! Z dvema nadporočnikoma, Poljakom in Čehom, sem se že seznanil. Odkril sem nov neizčrpen vir. Mnogo zanimivih podatkov sem si zapisal. In pri tem novem studencu sem se navadil piti! Kaj me tako gledaš? Piti sem se navadil! Sestanki se vrše navadno zvečer, moji informatorji so ženi in prej nisem vedel, da je žeja nalezljiva. Zraven tega me preganjajo sovražni izstrelki po ulicah in jaz moram v bližnjo gostilno. Sovražnik uničuje kulturo, mene pa ne bo! Ko pridem zopet na ulico, prižvižga šrapnel in jaz smeknem že v drugo krčmo. Taka samoobramba pa vodi do pijančevanja. Po dolgih letih hude suše je moral izbruhniti vihar tudi pri meni. In ni mi žal! Kaj to, če je tudi naslednji dan glava nekoliko težka, boljša težka od prestreljene! Spoznal sem, da se nobeden ne brani vina tu ob fronti. Eni hočejo poguma, drugi iščejo pozabljenja, tretji preganjajo dolgčas in četrti se skrivajo v gostilne. Pijemo ga pa vsi!

(Dalje).